

VEFAKÂRLIK KADİRŞİNASLIK

عَنِ النُّعْمَانَ بْنِ بَشِيرٍ قَالَ: أَهْدَيْ لِلنَّبِيِّ ﷺ عَنَبٌ مِنَ الطَّائِفِ. فَدَعَانِي فَقَالَ: ”خُذْ هَذَا الْعُنُقُودَ فَأَبْلِغْهُ أُمَّكَ“ فَأَكَلْتُهُ قَبْلَ أَنْ أُبْلِغَهُ إِيَّاهَا. فَلَمَّا كَانَ بَعْدَ لَيْالٍ قَالَ لِي: ”مَا فَعَلَ الْعُنُقُودُ؟ هَلْ أَبْلَغْتَهُ أُمَّكَ؟“ قُلْتُ: لَا. قَالَ فَسَمَّانِي عُذْرًا.

Nu'mân b. Beşîr anlatıyor:

“Peygamber’e (sav) Tâif’ten bir miktar üzüm hediye edilmişti. O da beni çağırarak, ‘Şu salkımı al da annene götür.’ dedi. Ama ben üzümü anneme götürmeden önce yedim. Birkaç gün sonra Resûlullah bana, ‘Üzüm salkımı ne oldu, onu annene ulaştırdın mı?’ diye sordu. Ben de, ‘Hayır.’ dedim.” Nu’mân, bu olay nedeniyle Resûlullah’ın kendisini “ğuder” (vefasız) diye isimlendirdiğini söylemiştir.

(İM3368 İbn Mâce, Et’ime, 61)

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ: ...وَإِنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ يَقُولُ:
”إِنَّ أَبْرَ الْبِرِّ صَلََةُ الْوَلَدِ أَهْلَ وَدِّ أَبِيهِ.“

عَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ:
”لِكُلِّ غَادِرٍ لَوَاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُعْرَفُ بِهِ...“

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: مَا غَرْتُ عَلَى أَحَدٍ مِنْ نِسَاءِ النَّبِيِّ ﷺ مَا غَرْتُ
عَلَى خَدِيجَةَ وَمَا رَأَيْتُهَا، وَلَكِنْ كَانَ النَّبِيُّ ﷺ يُكْثِرُ ذِكْرَهَا، وَرُبَّمَا ذَبَحَ
الشَّاةَ، ثُمَّ يَقَطُّعُهَا أَغْضَاءً، ثُمَّ يَبْعُثُهَا فِي صَدَائِقِ خَدِيجَةَ، فَرُبَّمَا قُلْتُ لَهُ:
كَأَنَّهُ لَمْ يَكُنْ فِي الدُّنْيَا امْرَأَةٌ إِلَّا خَدِيجَةُ، فَيَقُولُ: ”إِنَّهَا كَانَتْ وَكَانَتْ،
وَكَانَ لِي مِنْهَا وَلَدٌ.“

Abdullah b. Ömer'in işittiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“İyiliklerin en güzeli, evlâdın baba dostlarını ziyaret etmesidir.”

(M6513 Müslim, Birr, 11)

Enes'ten nakledildiğine göre, Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

“Kıyamet gününde her vefasızın, vefasızlığının göstergesi olarak bir sancağı olacaktır...”

(M4536 Müslim, Cihâd ve siyer, 14)

Hiz. Âişe (ra) anlatıyor: “Ben Peygamber'in (sav) eşlerinden hiçbirini, Hatice'yi kıskandığım kadar kıskanmadım. Oysaki ben Hatice'yi (benden önce vefat ettiği için) görmemiştim. Ancak Peygamber (sav) ondan çok bahsederdi. Bazen bir koyun keser, onu parçalara ayırır, sonra da Hatice'nin dostlarına gönderirdi. Bazen ben, ‘Sanki yeryüzünde Hatice'den başka kadın yok!’ diyerek serzenişte bulunurdum da Allah

Resûlü, ‘Hatice şöyle idi, Hatice böyle idi.

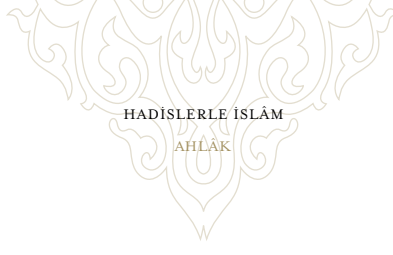
Üstelik ondan benim çocuklarım var.’ derdi.”

(B3818 Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 20)

Allah Resûlü peygamberliğinin dokuzuncu yılının sonlarına doğru önce amcası Ebû Tâlib'i, kısa bir süre sonra da biricik eşi Hz. Hatice'yi kaybetti. Ebû Tâlib ve Hz. Hatice'nin peş peşe vefat etmeleri Hz. Peygamber için katlanılması zor acılara sebep oldu. İnsanlar arasında yalnız kaldığını hissetti. Bir süre evinden çıkmadı, hiç kimseyle görüşmedi. Yaşadığı birçok sıkıntının yanında bir de kendisine kol kanat geren mümtaz iki şahsiyetin yokluğu acılarını biraz daha artırdı. Hem içinde bulunduğu sıkıntılı konumdan kurtulmak hem de dini daha özgür bir ortamda tebliğ edebilmek için yeni beldeler aradı. Çünkü Mekke'de İslâm'a davet adına yapılması gerekenleri yapmış, Mekke'deki İslâm daveti kilitlenme sürecine girmişti. İslâm'a davet için yeni beldelere açılmak gerekiyordu. Üstelik yaşanan sıkıntılar, eziyet ve işkenceler de dayanılmaz bir hâl almıştı. Bu noktada Tâif'in önemli bir işleve sahip olabileceğini düşündü. Eğer Tâif İslâm davetinin merkezi hâline getirilebilirse Hz. Peygamber, göz ardı edilemeyecek bir açılım imkânına sahip olacaktı. Zira Tâif, Mekke eşrafının çok sıkı ilişkiler içerisinde olduğu bir şehirdi. Hemen hepsinin Tâif'te yazlık evleri, büyük mülkleri vardı. Eğer Tâif İslâm davetinin üssü hâline getirilebilirse Mekke'nin ileri gelenleri bundan ekonomik mânâda büyük darbe alacaklar ve zarara uğrayacaklardı.

Hz. Peygamber Tâif'in yolunu tuttu. Tâif, yürüyerek Mekke'ye iki günlük mesafedeydi. Yanında evlâtlığı Zeyd'le beraber gizlice Tâife ulaştı. Tâif'te bir ay kadar kaldı. Ahlâf kabilesiyle birçok kere görüştü. Onların İslâm'ı kabul etmelerini istedi. Ancak Ahlâf kabilesinin eşrafı Kureyşlilerden çekindikleri için daveti kabul etmediler. Hatta Hz. Peygamber'e karşı küstahça bir tavır takındılar. Kureyş'in onu korumayacağını anladıkları zaman, daha da küstahlaştılar ve Kureyş'in yakınlığını kazanabilmek için ondan şehirlerini hemen terk etmesini istediler. Onu aşağıladılar, onunla alay ettiler ve şehri terk etmek üzere olan Hz. Peygamber'i yolun iki yanına dizilmiş köle ve çocuklara taşlattılar. Resûlullah da, Zeyd de yaralandı. Neticede bir bağa sığındılar, orada bir gölgelikte nefeslenip soluk aldılar. Derken iki kutlu yolcu yolculuklarına devam edip, Mekke'ye yaklaştılar. Ama ne yazık ki Mekke'ye giremediler. Resûlullah'ın Tâif'ten kovul-

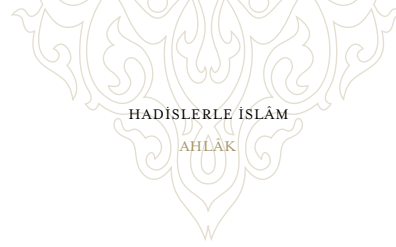

muş bir şekilde yeniden Mekke'ye girmesi de pek mümkün değildi. Ebû Leheb'in liderliğindeki Hâşimoğulları da zaten kendisine eskisi gibi sahip çıkmıyordu. Ama başka bir çaresi de yoktu. Mekke'den başka gidebileceği hiçbir yer kalmamıştı. Mekke'ye mutlaka girmeliydi ama bu nasıl olacaktı. Zeyd'le beraber Mekke yakınlarındaki bir dağda üç gün kaldılar. Evlâtlığı Zeyd, Mekke'ye bir türlü giremeyen ama gidecek başka hiçbir yeri de olmayan Kutlu Elçi'nin durumuna çok üzülüyordu. Onun bu üzüntüsünü gören Allah Resûlü ona dedi ki: *"Ey Zeyd! Şüpheden olmasın ki Allah bu gördüğün duruma bir çıkış yolu gösterecektir. Muhakkak ki Allah dininin yardımcısı ve Peygamberinin destekçisidir."*¹

Resûlullah dağda kaldığı üç gün boyunca boş durmadı. Mekke'ye girmek için bir kabilenin himayesini kabul etmesinin gerektiğini çok iyi biliyordu. Bunun için Zeyd'i gizlice Mekke'ye gönderip kendisini himaye edebilecek bazı kişilerle görüşmesini temin etti. Himaye teklifini daha önce de Müslümanlara karşı uygulanan boykotun kaldırılmasında önemli bir rolü olan Nevfeloğulları'nın lideri Mut'im b. Adî kabul etti. Mut'im vakit kaybetmeden oğullarına ve akrabalarına silahlanmalarını emretti. Hz. Peygamber Mekke'ye sessiz, sakin, korkmuş, sinmiş biri olarak girmek istemedi. Bunun yerine Nevfeloğulları'nın himayesinde doğruca Kâbe'ye gitti. Mekke eşrafının gözü önünde Kâbe'yi tavaf etti, namaz kıldı, uzun uzun dua etti ve sonra evine gitti. Allah Resûlü'nü koruyan savaşçıların başındaki Mut'im b. Adî, Allah Resûlü'nün Kâbe'de Allah'a bağlılığının tezahürünü izleyen Mekke'nin ileri gelenlerine dönerek Muhammed'i himayesine aldığını, herkesin himaye hukukuna riayet etmesi gerektiğini, himaye hukukuna riayet etmeyenlerle soyunun bütün fertlerinin sonuna kadar savaşacağını ilân etti.

Allah Resûlü Mekke'den gizlice ayrılmış, Tâif'ten taşlanarak kovulmuş, evsiz barksız, yurtsuz kalmıştı. Hatta dağda üç gün konaklamış, doğduğu, büyüdüğü, yaşadığı şehre Mekke'ye girememişti. Ama Allah (cc) ona öyle bir kapı açtı ki hem de bir müşrikin desteği ve himayesiyle Mekke'ye alını açık, başı dik olarak girdi. Hz. Peygamber kendisini bu zor anında himayesine alan, kol kanat geren, onu himaye uğruna canını ve soyunu bile tehlikeye atan Mut'im b. Adî'yi hiçbir zaman unutmadı. Hatta hicretten kısa bir süre sonra vefat eden Mut'im için Bedir Savaşı sonrası esir edilen Mekkeli müşrikleri işaret ederek, *"Eğer Mut'im b. Adî sağ olsaydı, sonra şu kokuşmuş kişiler hakkında konuşup onları bağışlamamı isteseydi hiç*

¹ ST1/212 İbn Sa'd, *Tabakât*, 1, 212.

şüphesiz ben bunları Mut'im'in hatırı için serbest bırakırdım.” buyurmuştur.² Bu örnekte de işaret edildiği gibi Allah Resûlü kendisine yapılan iyiliği hiçbir zaman unutmaz, iyilik yapanlara karşı da hep gönlünde vefa duygusunu yaşatırdı.

Vefakârlığı bir erdem olarak öğreten ve yaşatan Sevgili Peygamberimiz çevresindekilere küçük yaştan itibaren vefakâr davranmanın önemini aşılamıştır. Çocukluğunu Peygamberimizin yanında geçiren Nu'mân b. Beşîr'in anlattığına göre, Hz. Peygamber'e Tâif'ten bir miktar üzüm hediye edilmişti. Hz. Peygamber Nu'mân'ı çağırarak, “*Şu salkımı al da annene götür.*” demişti. Nu'mân ise üzümü annesine götürmeden önce yiyip bitirmişti. Birkaç gün sonra Resûl-i Ekrem ona, “*Üzüm salkımı ne oldu, onu annene ulaştırdın mı?*” diye sormuş; Nu'mân, “Hayır.” diye cevap verince de, Resûl-i Ekrem ona “ğuder” (vefasız) ismini vermişti.³ Elbette Allah Resûlü Nu'mân'ı vefasızlık ile yaftalamak istememişti. O, bu tavrı ile küçük bir emanetin teslimi konusunda bile her yaştan insanın titiz davranması gerektiğini göstermişti.

Allah Resûlü, anne ve babaya karşı vefaya ayrı bir önem vermiştir. Bir keresinde uzun bir yolculuğun ardından kendisiyle birlikte cihada katılmak maksadıyla yanına gelen ve “Anne babamı ardımdan ağlar bırakıp sana geldim yâ Resûlullah!” diyen bir gence, “*Onların yanına geri dön ve ikisini de nasıl ağlattıysan öylece güldür!*”⁴ buyurmuştur. Zira anne baba, evlâtlarına yıllarca verdikleri emeğin karşılığında vefayı hak etmektedir.

Anne babaya karşı bu şekilde vefa hissiyatına sahip olan Sevgili Peygamberimiz, baba dostuna bile vefanın önemine vurgu yapmıştır. Bir keresinde Abdullah b. Ömer, Mekke yolunda bir bedevî ile karşılaşır, ona selâm verir, binmekte olduğu eşeğe onu bindirir, başındaki sarığı da ona giydirir. Bu manzaraya şahit olan Abdullah b. Dînar, İbn Ömer'e, “Allah hayrını versin, bunlar bedevîdir. Basit şeyler onları mutlu eder.” der. Abdullah b. Ömer ona şu şekilde cevap verir: “Bunun babası, babam Ömer b. Hattâb'ın dostu idi. Ben Resûlullah'ın şöyle dediğini işittim: ‘İyiliklerin en güzeli, evlâdın, baba dostlarını ziyaret etmesidir.’”⁵

Baba dostuna veya ailesine yapılacak olan ikram ve iltifatı en önemli ahlâkî erdemlerden biri olarak değerlendiren Hz. Peygamber bunu açıkça teşvik etmiş, vefasızlıktan da sakındırmıştır. Zira o, câhiliye döneminde Araplar arasında yaygın olan bir âdete atıfta bulunarak, “*Kıyamet gününde her vefasızın, vefasızlığının bir göstergesi olarak bir sancağı olacaktır...*”⁶ buyur-

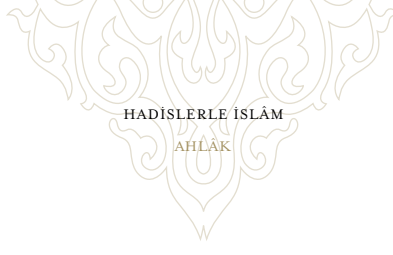
² B4024 Buhârî, Meğâzî, 12.

³ İM3368 İbn Mâce, Et'ime, 61.

⁴ D2528 Ebû Dâvûd, Cihâd, 31; N4168 Nesâî, Biat, 10; İM2782 İbn Mâce, Cihâd, 12.

⁵ M6513 Müslim, Birr, 11.

⁶ M4536 Müslim, Cihâd ve siyer, 14.

muştur. Arapların ahdine vefa gösteren kimseleri beyaz bir bayrak, vefasızlık gösterenleri ise kınanması için siyah bir bayrak ile ilân etmelerine benzer şekilde, vefasızlar da kıyamet günü bir işaretle teşhir edilecektir.⁷

Anne babaya vefanın önemini bu şekilde altını çizerek anlatan Hz. Peygamber kendisine ilk defa sütanneliği yapıp ara sıra kendisini emziren Ebû Leheb'in cariyesi Süveybe'ye karşı gönlünün derinliklerinde sevgi beslemiş, ona karşı hep minnet duygusu taşımıştır. Süveybe sık sık Efendimizi ziyarete gelir, Allah Resûlü de ona hep izzet ve ikramda bulunurdu. Peygamberimiz Hz. Hatice ile evlendikten sonra Hz. Hatice de Süveybe'ye hürmet ve ikramda bulunmuştur. Efendimizin Medine'ye hicretinden sonra Ebû Leheb tarafından azat edilen Süveybe'ye Hz. Peygamber, Hayber'in fethinden sonra ölünceye kadar bakmış, onun bütün ihtiyaçlarını karşılamıştır. Süveybe'nin vefat haberi kendisine ulaşınca da ikram etmek için yakınlarını soruşturup, araştırmıştır.⁸

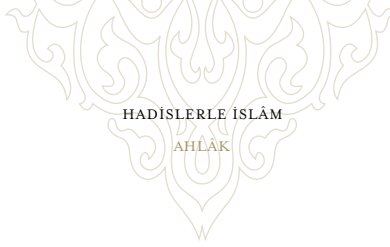
En küçük iyiliklere karşı bile vefa gerektiğine vurgu yapan Allah Resûlü, iyi ve kötü günde beraber olan, hüznü ve sevinçleri birlikte yaşayan eşlerin ve aile fertlerinin birbirlerine karşı vefakârlığına özel bir vurgu yapmış ve kendisi bunun en güzel örneklerini sergilemiştir. İlk eşi ve altı çocuğunun annesi olan Hz. Hatice annemizi hayatı boyunca hiç gönlünden çıkarmayan Sevgili Peygamberimiz, onun vefatından sonra da onu hatırlatan herkese karşı, gönlünde Hatice'ye beslediği vefa duygusuyla hareket etmiştir. Bir gün Sevgili Peygamberimiz Hz. Âişe ile beraberken huzur-ı saadetlerine ihtiyar bir hanım geldi. Allah Resûlü ona adını sordu. O, "Cessâme el-Müzenî" diye cevap verdi. Bunun üzerine Peygamberimiz "çirkin" anlamına gelen bu adı, "güzel" anlamındaki yeni bir isimle değiştirerek, "*Hayır, senin adın 'Cessâme' değil, Hassâne el-Müzenî'dir.*" buyurdu. Sonra da ihtiyar kadına hâlini hatırlatırdı, pek çok iltifatlarda bulundu. (Ona karşı olan ilgi ve alâkasından Hz Peygamber'in onu önceden tanıdığı belliydi.) Yaşlı hanım gittikten sonra Allah Resûlü'nün yaşlı kadına karşı olan ihtiram, ilgi ve alâkası dikkatinden kaçmayan Hz. Âişe merak ederek, "Bu yaşlı hanım kimdi ya Resûlallah?" diye sordu. O da, "*Hatice'nin arkadaşı olup onun sağlığında bize gelip giderdi. Kuşkusuz ahde güzel bir şekilde vefa göstermek imandandır.*"⁹ buyurdu.

Sevgili Peygamberimiz eşinin hatırasını canlandıran her şeye karşı vefa duygusuyla yaklaşmıştır. Nitekim Mekkeliler Bedir'de Müslümanların eline geçen esirlerine fidye olmak üzere birtakım mallar gönderme-

⁷ İF6/284 İbn Hacer, *Fethu'l-bârî*, VI, 284.

⁸ İBS27 İbn Abdülber, *İstîâb*, I, 27-28.

⁹ NM40 Hâkim, *Müstedrek*, I, 20 (1/16).

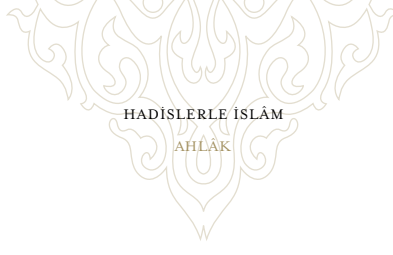

ye başlayınca, Hz. Peygamber'in kızı Zeyneb de kocası Ebu'l-Âs'ın fidyesi olmak üzere bir miktar mal gönderdi. Bu mallar içerisinde Hatice validemizin kızı Zeyneb'i evlendirirken ona düğün hediyesi olarak taktığı kendine ait bir gerdanlık da vardı. Resûlullah (sav) hem biricik eşinin hem de kızının hatıralarını üzerinde taşıyan bu gerdanlığı görünce çok üzüldü ve Müslümanlara, *“Uygun görürseniz Zeyneb'in esirini serbest bırakın ve Zeyneb'e ait olan şu gerdanlığı da kendisine iade edin.”* dedi. Onlar da Allah Resûlü'nün bu teklifini kabul ettiler.¹⁰ Hz. Hatice gibi bir eşe Kutlu Elçi nasıl vefasızlık yapabilirdi ki. Mekke'deki en zor yıllarını onunla beraber yaşamış, bütün zorluklara onunla beraber göğüs germiştii. Hz. Peygamber o limanda sükûn bulmuş ve onun desteğiyle dimdik ayakta durmuştu. O, asaleti, fedakârlığı ve vefakârlığıyla hep Efendimizin yanında yer almıştı. Ona dört kız, iki oğlan, altı çocuk vermişti. Elbette vefa peygamberi bu kutlu hanımefendiyi unutamazdı. Unutamadı da. Vefatından sonra dahi ona bağlılığı, ona duyduğu vefa borcu, çok daha genç ve güzel olan hanımı Âişe validemizi bile kıskandırmıştır. Nitekim Hz. Âişe'nin (ra) şöyle dediği nakledilmiştir: *“Ben Peygamber'in (sav) eşlerinden hiçbirini, Hatice'yi kıskandığım kadar kıskanmadım. Oysaki ben Hatice'yi (benden önce vefat ettiği için) görmemiştim. Ancak Peygamber (sav) ondan çok bahsederdi. Bazen bir koyun keser, onu parçalara ayırır, sonra da Hatice'nin dostlarına gönderirdi. Bazen ben, ‘Sanki yeryüzünde Hatice'den başka kadın yok!’ diyerek serzenişte bulunurdum da Allah Resûlü, ‘Hatice şöyle idi, Hatice böyle idi. Üstelik ondan benim çocuklarım var.’ derdi.”*¹¹

Anne, baba, eş ve onların dostlarına karşı son derece vefakâr davranan Allah Resûlü sûtannesine ve onun ailesine karşı da vefakârlığın en güzel örneklerini vermiştir. Sütkardeşi Şeyma'ya karşı sergilediği şu tavır hiçbir Müslüman'ın bigâne kalamayacağı cinstendir. Çünkü sevdiklerinin yakınlarına vefakârlık bir erdemdir. Huneyn Savaşı'nda Hevâzinliler bozguna uğrayıp kaçmaya başladığında Allah Resûlü onları takip eden Müslümanlara, daha önce Müslümanlara karşı kötülüğü dokunan savaş suçlularının kaçıp kurtulmalarına fırsat vermemelerini emretmişti. Müslümanlar bu suçluları yakınları ile birlikte esir edip Resûlullah'ın huzuruna getirirken duydukları öfkenin sonucunda sert davranmışlardı. Ancak söz konusu grubun içerisinde Hz. Peygamber'in sütkardeşi Şeyma da bulunmaktaydı. Kendilerine yapılan davranıştan rahatsız olan Şeyma, *“Bilin ki, ben Efendinizin sütkardeşiyim!”* diyerek onları yumuşatmaya çalıştı.

¹⁰ D2692 Ebû Dâvûd, Cihâd, 121.

¹¹ B3818 Buhârî, Menâkıbü'l-ensâr, 20.

Huzura getirilen Şeyma, “Yâ Muhammed! Ben, senin sütkardeşinim!” deyince Efendimiz, “*Bunu neyle ispatlarsın?*” diye sordu. Şeyma, “Omuzumda bulunan diş iziyle ki, onu sen ısırmıştın!” dedi. İzi gören Kâinatın Efendisi, sütkardeşi Şeyma’yı tanıdı. Şeyma kendisinden yaş olarak büyük olduğu için çocukluğunda onunla ilgilenmiş, onu kucağına almıştı. Kendisiyle Sa’doğulları yurdunda koştukları, oynadıkları, gezdikleri Şeyma idi bu! Sözü edilen diş izi de o dönemden kalma bir hatıra idi.

İnsan kadrini çok iyi bilen kâinatın serveri, sütkardeşi olan bu çocukluk arkadaşını ridâsını sererek üzerine oturttu. Bir anda o çocukluk günleri hafızasında canlandı. Gözleri dolu dolu oldu. Sonra da sûtanne ve babasını sordu. Şeyma, onların ikisinin de çoktan ölüp gittiklerini söyledi. Daha sonra Şeyma’ya, “*İstersen sevgi ve saygı görerek yanımda otur, istersen faydalanacağın bazı mallar verip seni kavmin ve kabilenin yanına göndereyim.*” dedi. Şeyma’nın cevabı şu oldu, “Sen bana mal verip beni kavmimin yanına gönder!” O sırada Müslüman olan Şeyma’ya Peygamberimiz, bir erkek bir de kadın köle verdi, sonra da Ci’râne mevkiine gidip beklemesini söyledi.¹²

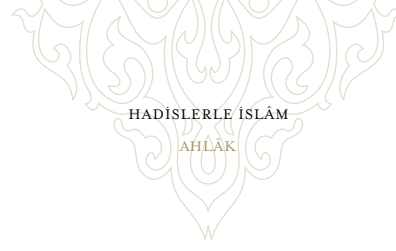
Tâif dönüşünde sütkardeşi Şeyma, Hz. Peygamber’in yanına geldi. Onu görünce Hz. Peygamber çok sevindi ve onu hoş karşıladı. Oturması için ridâsını serip yer gösterdi. Hz. Peygamber’in gözleri doldu ve ağlamaya başladı. Ashâbından biri, “Ağlıyor musun yâ Resûlallah?” dediğinde, “*Evet ona düşkünlüğümden ve başına gelenlerden dolayı ağlıyorum.*” dedi ve ilâve etti: “*Sizden birinin Uhud kadar altını olsa ve süt emzirmesi karşılığında sütünü emdiği kişiye onu verse, yine de onun hakkını ödemiş olmaz.*”¹³

Allah Resûlü sûtanne olarak Hz. Halîme’ye verildiğinde şüphesiz sütün bedeli de verilmişti. Ancak Hz. Peygamber’in vefa duygusu, yıllar sonra anneye değil kızıyla karşılaştığında onu ağlatacak kadar coşacak, dolayısıyla ona izzet ve ikramda bulunacaktır.

Hz. Peygamber’in eş, anne, baba, kardeş yanında arkadaş ve dostlarına karşı gösterdiği vefakârlık örnekleri de dillere destan olmuştur. Bir gün Hz. Ebû Bekir, diz kapağı görülecek şekilde elbisesinin eteğini toplayarak telaşla Allah Resûlü’ne geldi. Onu bu hâlde gören Hz. Peygamber bir sıkıntısı olduğunu anladı. Hz. Ebû Bekir selâm verdi ve “Yâ Resûlallah! Hattâb oğlu Ömer’le tartıştık. Ben biraz ileri gittim. Ancak sonra pişman oldum, Ömer’den özür diledim fakat kabul etmedi. Ben de sana geldim.” dedi. Bunun üzerine Resûlullah üç kere, “*Allah seni bağışlasın Ebû Bekir!*” dedi. Hz.

¹² HS5/127 İbn Hişâm, *Sîret*, V, 127-128.

¹³ MA13958 Abdürrezzâk, *Musannef*, VII, 479.

Ebû Bekir'in özrünü kabul etmeyen Hz. Ömer de pişman oldu ve onun evine gitti. Evde olmadığını öğrenince de Peygamber Efendimizin huzuruna geldi ve selâm verdi. Hz. Ebû Bekir de o esnada mescitte idi. Ancak Hz. Peygamber'in ona karşı tavrı değişti. Bunu fark eden Hz. Ebû Bekir endişelendi, dizleri üzerine çöktü ve "Yâ Resûlallah! Vallahi, ben ileri gittim." dedi. Bunun üzerine Hz. Peygamber orada bulunan herkese hitaben, "Şüphesiz ki Allah, beni size peygamber göndermişti. Bunu size tebliğ ettiğimde hepiniz bana, 'Yalan söyledin.' demiştiniz. Ebû Bekir ise, 'Doğru söyledin.' demiş ve bana canı ve malı ile yâr ve yardımcı olmuştu." buyurdu. Sonra Resûlullah iki kere, "Şimdi sizler dostumu bana bırakırsınız değil mi?" buyurdu. Bunu işiten ashâb, Hz. Peygamber'in hatırı için Hz. Ebû Bekir'e özel bir saygı göstermeye başladı ve bir daha onu hiç kimse incitmedi.¹⁴

Sevgili Peygamberimiz, dostu yapılan iyiliğe bizzat ve en güzel şekilde karşılık vermeyi de vefanın gereği olarak addederdi. Allah Resûlü'nün bu algısı şu hadisede çok açık bir şekilde tezahür etmektedir. Hz. Peygamber ve ona inananlar, müşrikler tarafından Mekke'de ablukaya alınmış, zor ve sıkıntılı anlar yaşıyorlardı. Sıkıntı içerisindeki Müslümanlara Hz. Peygamber, Habeş kralı olan Necâşi'nin ülkesine gitmelerini tavsiye eder.¹⁵ Peygamberimizin tavsiyesine uyan dostları, o büyük kralın yurduna hicret ederler. Müslüman misafirlerinden etkilenen ve Peygamber Efendimizin Hz. İsa tarafından müjdelenen elçi olduğuna şehâdet getiren Necâşi, Allah Resûlü'ne duyduğu sevgiyi, "Üzerimdeki hükümdarlık görevi olmasaydı gider ayakkabılarını taşırdım." diyerek ifade eder.¹⁶ Halkı da kendilerine hicret eden Müslümanlara misafirperverlik gösterir. İşte bu zor zamanların hamisi ve gönül dostu Necâşi'nin gönderdiği heyet bir gün Hz. Peygamber'i ziyarete gelmiştir. Efendimiz kalkıp kendisi onlara hizmet etmeye başlar. Bunu gören ashâbı, "Bırak, senin yerine biz yaparız." derler. Bunun üzerine Allah Resûlü duygularını şu şekilde ifade eder: "Onlar benim ashâbıma iyilik yaptılar, ben de bizzat onlara iyilik yapmak istiyorum."¹⁷ Zira gelen heyete yapılacak olan ikram ve iltifat, onların şahsında bizzat devlet başkanı olan Necâşi'ye iltifat olacaktır. Hz. Peygamber onlarla bizzat ilgilenerek zor zamanda kendisine ve ashâbına yapılan iyiliğe ne kadar değer verdiğini göstermiş ve vefakârlığın en güzel örneğini sergilemiştir.

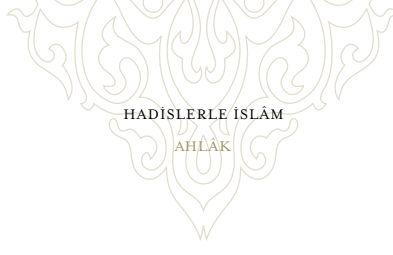
Allah Resûlü davası uğrunda şehit olanların geride bıraktıkları çocuklarına ve yakınlarına da büyük bir şefkat ve merhamet göstermiş, onlara sahip çıkmış, böylece onlara karşı da vefakârlığını sergilemiştir.

¹⁴ B3661 Buhârî, Fedâilü ashâbi'n-nebî, 5.

¹⁵ D3205 Ebû Dâvûd, Cenâiz, 56, 58.

¹⁶ D3205 Ebû Dâvûd, Cenâiz, 56-58.

¹⁷ BN3/99 İbn Kesîr, Bidâye, III, 99.

Medine’de kendi evinden sonra en çok Ümmü Süleym’in evine gittiğini gören sahâbe-i kirâm ona bunun sebebini sormuşlar, Allah Resûlü de, “*Ben ona merhamet ediyorum çünkü onun kardeşi (Bi’r-i Maûne’de) benim yanımda öldürüldü.*” demiştir.¹⁸

İslâm’a davet noktasında Mekkelilerin kendisini dinlemeye yanaşmamları üzerine Resûlullah çevre kabilelerle ilişkiler kurmaya onlara İslâm Dini’ni anlatmaya çalışır. Bu yolda birçok çabası da sonuçsuz kalır. Bu yıllar Allah Resûlü’nün ve ona gönülden bağlanan Müslümanların en sıkıntılı günleridir. Yeni dini anlatmak için çaldığı bütün kapılar bir bir yüzüne kapanır. Hemen hemen bu çabalarının hiçbirinden sonuç alamaz. Ta ki hac görevini ifa etmek için Mekke’ye gelen yetmiş Medineliyle karşılaşınca kadar. Onlarla Akabe denilen Mekke yakınlarındaki bir yerde buluşmak üzere sözleşirler. Yetmiş civarında Medineli Müslüman ne pahasına olursa olsun onunla buluşmaya ona kucak açmaya karar vermişlerdir artık. Buluşma yerine gelip Hz. Peygamber’i beklemeye başlarlar. Nihayetinde Allah Resûlü yanında amcası Abbâs ile birlikte gelir. Biraz Kur’an okur, Allah’a dua eder ve onlardan kendisini, çocuklarını korudukları gibi koruyacaklarına dair söz alır. Daha sonra Medineli heyetin içerisinde bulunan Ebu’l-Heysem b. Teyyihân’ın söze girerek, Ey Allah’ın Resûlü bizimle senin kavmin arasında anlaşma var. Biz bu şekilde sana söz verince anlaşmayı ortadan kaldırıyoruz. Biz sana biat edip söz verdikten sonra Allah sana tekrar kavmine dönecek güç ve kuvveti verirse senin onlara dönüp bizi bırakmandan endişe ederiz.” demesi üzerine Sevgili Peygamberimiz gülümsedi ve ona şu cevabı verdi: “*Kanınız kanım, mezarlığınız mezarımdır. Ben sizdenim, siz de bendensiniz. Düşmanlarınız düşmanım, dostlarınız dostumdur.*”¹⁹

Aynen böyle oldu. Tarih Allah Resûlü’nün sözüne sadık kaldığına, kendisine kucak açanlara karşı hiçbir zaman vefakârlıktan ayrılmadığına, kendisine yapılan iyiliği asla unutmadığına şahitlik etti. Bir gün Mekke’yle beraber bütün Arap yarımadasına hâkim olmasına rağmen doğduğu ve büyüdüğü şehir olan Mekke’ye geri dönmedi.²⁰ Söz verdiği gibi vefat edinceye kadar hep Medine’de ikamet etti. Orada vefat etti ve oraya defnedildi.

¹⁸ B2844 Buhârî, Cihâd, 38.

¹⁹ HM15891 İbn Hanbel, III, 461.

²⁰ M2439 Müslim, Zekât, 133.